

O FIBULĂ «DIGITATĂ» DESCOPERITĂ LA CĂSCIOARELE

În anul 1942, pe teritoriul comunei Căscioarele (r. Oltenița, reg. Bucu-rești) la punctul numit « Ostrovel », unde se afla și o așezare neolitică târzie aparținând culturii Gumelnița, a fost descoperită întâmplător o fibulă « digitată » de bronz, care în prezent se află în colecția Muzeului raional din Oltenița.

Corpul fibulei este alcătuit dintr-o singură piesă executată prin turnare într-un tipar monovalv. Pe reversul corpului, marginile de jur împrejur au fost piliate, pentru a îndepărta unele neregularități rămase în urma turnării.

Partea superioară a corpului fibulei este formată dintr-o placă semidiscoidală terminată în cinci butoni (« degete »), dispuși radial. Placa semidiscoidală este decorată cu mici dreptunghiuri alăturate, dispuse în formă de două semicercuri concentrice.

Piciorul fibulei este alcătuit dintr-o placă romboidală alungită, care în partea inferioară se termină printr-un buton ovoidal neornamentat, despărțit de placa rombică prin două linioare orizontale. Placa romboidală este decorată cu un fel de spirale. Detaliile decorului nu se pot distinge din cauza patinei groase, care acoperă întreaga suprafață a obiectului.

Placa romboidală a piciorului este mărginită în părți de cîte trei proeminente laterale, semicirculare. Două dintre acestea, mai mari, la partea superioară a plăcii sînt ornamentate prin cîte un capăt de spirală în relief și au avut incrustate pe mijloc cîte o piatră colorată. Alte două proeminente (ce au fost de asemenea incrustate cu cîte o piatră colorată) sînt mai mici și dispuse la cele două colțuri laterale ale plăcii rombice. Ultimele două proeminente de formă semicirculară se află la partea inferioară a plăcii (fig. 1a).

Partea care leagă placa semidiscoidală de piciorul fibulei este puțin reliefată și decorată cu două linii verticale.

Fibula « digitată » de la Căscioarele este una din puținele piese păstrate cu toate părțile sale componente. La fibula descrisă s-a constatat că dispozitivul pentru fixarea resortului acului era alcătuit din două urechiuse (aflate pe reversul plăcii semidiscoidale, la baza acesteia) prin care era trecută o sîrmuliță tot de bronz. Pe aceasta era fixat resortul cu două spire ale acului tot de bronz.

Extremitățile sîrmuliței au fost apoi îndoite în formă de S, pentru a fi fixate împreună cu resortul (fig. 1b).

Urechiușele dispozitivului cîț și portagrafa (aflată pe reversul plăcii rom-bice, pe la mijlocul ei) au fost turnate o dată cu corpul fibulei.

O fibulă « digitată » identică (numai arcuș și placa discoidală cu butoni) cu cea de la Căscioarele se află în colecția Muzeului Național de Antichități

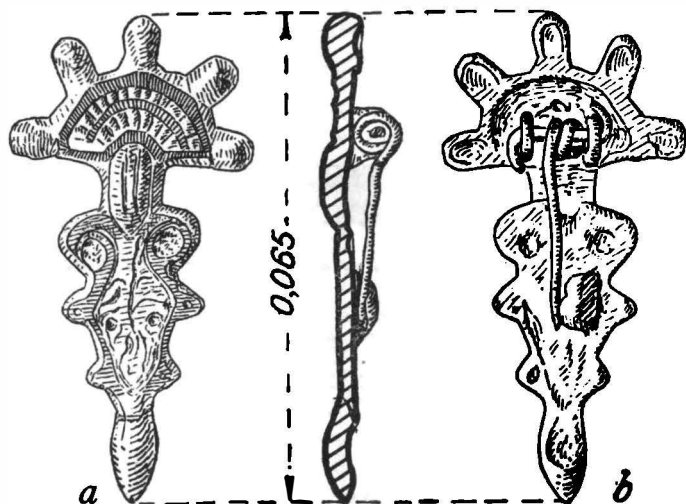

Fig. 1. — Fibulă « digitată » de bronz, descoperită la Căscioarele.

din București, a cărei loc de descoperire nu se cunoaște, cert este numai că a fost găsită în Muntenia¹.

Din punct de vedere tipologic, fibula « digitată » de la Căscioarele se încadrează în grupa D (după clasificarea lui J. Werner). Ea are analogii apropiate la Pastirskoe, într-o localitate necunoscută din regiunea Kiev, precum și în regiunea Olsztyn din nord-estul R. P. Polone². Din punct de vedere cronologic, fibula de la Căscioarele poate fi datată către sfîrșitul secolului VI și în prima jumătate a secolului VII, iar din punct de vedere etnic, credem că trebuie pusă în legătură cu migrația către Peninsula Balcanică a unui grup de slavi (anți), veniți din regiunea Niprului mijlociu³.

MARIA COMȘA și BARBU IONESCU

¹ Dorin Popescu, *Fibeln aus Nationalmuseum für Alterthümer in Bukarest*, în *Dacia*, IX—X, 1945, p. 505 și fig. 11/123 de la p. 504.

² Joachim Werner, *Slawische Bügelfibeln des 7. Jahrhunderts*, în *Reinecke Festschrift*, Mainz, 1950, p. 153 și pl. 29/26—29.

³ Considerații mai amănunțite în legătură cu problema atribuirii fibulelor « digitate » unor grupuri de anți veniți pe teritoriul țării noastre din regiunea Niprului mijlociu cf. Maria Comșa, *Slavii*, în *Istoria României*, vol. I, p. 728—747; idem, *Discuții în legătură cu pătrunderea și așezarea slavilor pe teritoriul R.P.R.* în *SCIV*, XI, 1, p. 171—172; independent de noi J. Werner, în lucrarea sa, *Neue Beiträge zur Frage der slawischen Bügelfibeln aus den südosteuropäischen Ländern*, în *Germania*, 38, 1960, 1—2, p. 114—120, ajunge la aceeași concluzie, că fibulele « digitate » din sud-estul Europei trebuie puse în legătură cu migrația anților în aceste ținuturi către sfîrșitul sec. VI și în sec. VII (p. 120).

«ПАЛЬЧАТАЯ» ФИБУЛА, НАЙДЕННАЯ В С. КЭСЧИОАРЕЛЕ

РЕЗЮМЕ

В 1942 г. на территории села Кэсчиоаре, Олтеницкого района, Бухарестской области в месте, называемом Островел, была случайно найдена «пальчатая» бронзовая фибула, в настоящее время находящаяся в районном музее г. Олтеницы.

Типологически она включается в группу D (по классификации И. Вернера), имея близкие аналогии в Пастырском, в Киевской области, и в Олштинской области на северо-востоке Польши. Хронологически она может быть датирована концом VI в. и первой половиной VII в.; что касается этнической принадлежности, автор полагает, что она должна быть связана с переселением на Балканский полуостров группы славян (антов), пришедших из среднеднепровских областей.

ОБЪЯСНЕНИЕ РИСУНКОВ

Рис. 1. — Бронзовая «пальчатая» фибула, найденная у с. Кэсчиоаре.

DÉCOUVERTE D'UNE FIBULE DIGITÉE À CĂSCIOARELE

RÉSUMÉ

On a découvert fortuitement en 1942 sur le territoire de la commune de Căscioarele (district d'Oltenița, région de Bucarest), au lieu dit « Ostrovel », une fibule digitée en bronze, qui se trouve actuellement au Musée du district d'Oltenița.

Au point de vue typologique, elle s'encadre dans le groupe D (selon la classification de J. Werner). Elle a des analogies proches dans la région de Kiev, à Pastyrskôé, ainsi que dans la région d'Olsztyn (Nord-Est de la Pologne). Au point de vue chronologique, on peut la dater de la fin du VIe siècle et de la première moitié du VIIe. Les auteurs estiment que, au point de vue ethnique, on doit la mettre en rapport avec la migration vers la péninsule des Balkans d'un groupe de Slaves (Antes), venus de la région du Moyen-Dnieper.

EXPLICATION DES FIGURES

Fig. 1. — Fibule « digitée » en bronze, découverte à Căscioarele.